EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 09.08.2005
COM(2005) 367 galīgā redakcija

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

ar kuru groza Lēmumu 2001/131/EK, ar ko pabeidz apspriešanās procedūru ar Haiti saskaņā ar ĀKK un EK partnerattiecību nolīguma 96. pantu

(iesniegusi Komisija)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Lēmumi, kas pieņemti saskaņā ar 96. pantu

Pēc 2000. gada neveiksmīgajām vēlēšanām, ņemot vērā, ka situācija Haiti neatbilst Kotonū Nolīguma demokrātijas principiem, 2001. gada 29. janvārī Eiropas Savienības Padome saskaņā ar Kotonū nolīguma 96. panta 2. punkta c) apakšpunktu nolēma pieņemt atbilstošus pasākumus, saskaņā ar kuriem palīdzība Haiti tika daļēji apturēta (nav tiešā budžeta atbalsta Haiti valdībai), nav paziņojuma par 9. EAF līdzekļu piešķiršanu (239 milj.€) un atlikušie 8. EAF līdzekļi (84,4 milj.€) tika novirzīti tiešam Haiti iedzīvotāju atbalstam. ES izvirzīja nosacījumus attiecību ar Haiti normalizēšanai – tādēļ jāizpilda nosacījumi un pasākumi, kas paredzēti *OAS* 822. rezolūcijā par brīvu un taisnīgu vēlēšanu organizēšanu.

Lēmums tika pārskatīts 2001. gadā, un to atjauninăja ar 2002. gada 21. janvāra Lēmumu 2002/131/EK, 2003. gada 10. janvāra Lēmumu 2003/53/EK un 2003. gada 22. decembra Lēmumu 2003/916/EK.

Politiskā situācija Haiti krasi mainījās 2004. gadā ar toreizējā prezidenta Aristīda demisiju. Straujo politisko pārmaiņu dēļ (to kopsavilkums ir izklāstīts tālākajā tekstā) bija jāpārskata situācija un 2004. gada 24. septembrī pieņēma Lēmumu 2004/681/EK, ar ko groza Lēmumu 2001/131/EK. Tā darbības termiņš beidzas 2005. gada 31. decembrī, un tas jāpārskata pēc sešiem mēnešiem. Šis lēmums atcēla visus iepriekšējos pasākumus (atbrīvoja 95,6 miljonus €), vienīgi izņemot 9. EAF Nacionālās Indikatīvās programmas parakstīšanu (72 miljoni €), kas notiks pēc valsts vēlēšanām, kas atbilst *OAS* 822. rezolūcijai un ko kompetentās Haiti iestādes un starptautiskā sabiedrība atzīst par brīvām un taisnīgām vēlēšanām.

Pašlaik tiek uzskatīts, ka pārejas perioda virzība uz demokrātiski ievēlētu valdību, kas sākās ar pagaidu valdības izveidošanu 2004. gadā un turpināsies ar pašvaldību vēlēšanām, parlamenta vēlēšanām un prezidenta vēlēšanām 2005. gada rudenī, pamato pašreizējā lēmuma izskatīšanu un atlikušo pasākumu atcelšanu, kā tas izklāstīts tālāk, šajā grūtajā periodā tas būs konkrēts atbalsts pagaidu valdībai un iedrošinājums ievērot vēlēšanu procesu.

Konteksts

Ilgstošās varmācības un asinsizliešanas dēļ 2004. gada sākumā, proti, 29. februārī demisionēja prezidents Aristīds. Augstākās tiesas priekšsēdētājs Bonifācijs Aleksandrs deva valsts pagaidu prezidenta zvērestu un pagaidu valdība, kuru vadīja Žerārs Latortū, nodeva zvērestu 2004. gada 17. martā. Pagaidu valdība uzņēmās 18 mēnešu laikā sarīkot brīvas un taisnīgas vēlēšanas. Pašreizējais plāns ir sarīkot vēlēšanas 2005. gada rudenī: pašvaldību vēlēšanas 2005. gada 9. oktobrī, tad parlamenta vēlēšanas un prezidenta vēlēšanas divās kārtās 2005. gada 13. novembrī un 18. decembrī, lai ievēlētais prezidents varētu stāties amatā 2006. gada 7. februārī. Haiti pagaidu valdība ir pati sev noteikusi par prioritāti drošības un uzticības atmosfēras atjaunošanu valstī, kas tiek uzskatītas par izšķirīgām, lai demokratizētu valsti.

ANO 2004. gada 29. februāra un 30. aprīļa rezolūcija attiecīgi apstiprināja starptautisku pagaidu bruņoto spēku izveidi, kam sekoja stabilizācijas spēku izveide (*MINUSTAH*), kuri darbu sāka 1. jūnijā Brazīlija vadībā, lai palīdzētu stabilizēt drošības situāciju un atbalstītu pagaidu valdību demokratizācijas procesu īstenošanā. *MINUSTAH* pilnvaras tika pagarinātas līdz 2005. gada jūnija beigām, līdz Drošības padomē tiks lemts par iespējamo 12 mēnešu perioda pagarinājumu.

Pēc Padomes pieprasītajām neoficiālām konsultācijām 2004. gada maijā, premjerministrs Latortū adresēja vēstuli attīstības komisāram P. Nīlsonam, kurā iezīmē savas **valdības saistības** attiecībā uz pārejas periodu vairākās jomās. Komisija 2005. gada aprīlī ĀKK Grupas padomei iesniedza ziņojumu saskaņā ar Lēmuma prasību par tā pārskatīšanu pēc sešiem mēnešiem. Ziņojums tika sagatavots sadarbībā ar ES dalībvalstu vēstniecībām Portoprensā, un tas atspoguļo situāciju attiecībā uz šīm saistībām. Komisārs L. Mišels 2005. gada martā apmeklēja Haiti, kur notika izvērstas apspriedes, lai uz vietas novērtētu situāciju. ANO Drošības padome 2005. gada aprīlī uz Haiti nosūtīja misiju, un 2005. gada maijā ANO ģenerālsekretārs iepazīstināja ar ziņojumu par ANO Stabilizācijas misiju Haiti. **Visi iepriekš minētie ziņojumi kopumā atspoguļo līdzīgu situāciju Haiti.**

Pašreizējā situācija

Politiskajā jomā 7. aprīlī tika uzsākts valsts dialoga un izlīgšanas process. Saglabājas bažas par to, vai dialogs aptver visus aspektus, jo iepriekšējā prezidenta Aristīda partija turpina atsacīties tajā iesaistīties, neatkarīgi no prezidenta centieniem iesaistīt *Lavalas*. Daudzas mazas politiskās partijas, tuvojoties vēlēšanām, pakāpeniski apvienojas lielākās politiskās vienībās.

Iepriekš minētais **vēlēšanu plānojums** saskaņā ar ziņoto tiek ievērots. Tieši atbildīga par vēlēšanām ir PVP, Pagaidu vēlēšanu padome, kuru atbalsta *MINUSTAH*. ANO Attīstības programma un Āfrikas valstu organizācija (*OAS*) koordinē palīdzību vēlēšanu organizēšanā, īpaši balsu skaitīšanas jomā. Pašlaik vēlēšanu kopējais budžets ir 62 miljoni ASV dolāru, un to segs līdzekļu devēji. ES atbalsts kopumā ir 18 miljoni euro. Komisija gatavojas nosūtīt vēlēšanu novērošanas misiju. Finansējums novērošanas misijai tiek piešķirts papildus iepriekšminētajiem 18 miljoniem euro.

Stāvoklis drošības jomā vēl aizvien ir nestabils un rada nopietnas bažas par atkārtotu vardarbības, slepkavību, cilvēku nolaupīšanu un bruņotu laupīšanu pieaugumu. Haiti Valsts policija ir pārāk vāja, un tai nav bijis laika atgūties pēc pagātnes sliktās slavas, lai nozīmīgi ietekmētu drošības stāvokli. Tādēļ *MINUSTAH* sniedz lielu atbalstu un cenšas saglabāt kontroli. Skaidrs, ka *MINUSTAH* pilnvaras un resursi, gan personāla, gan materiālie, ir jāpalielina, lai tie varētu darboties efektīvāk, un šis priekšlikums pašlaik tiek izskatīts ANO Drošības padomē.

Cilvēktiesību jomā ir daži uzlabojumi, jo cilvēktiesību pārkāpšana, kas bija iepriekšējās valdības politika, noteikti nepieder pie pagaidu valdības politikas. Tomēr bruņotu bandu izplatība valstī un nesodāmības kultūra, kas pastāv tādēļ, ka drošības spēkos ir korumpēti indivīdi un tiesu sistēma ir ārkārtīgi nepilnīga, ir trūkumi centienos veikt nozīmīgu uzlabojumu cilvēktiesību jomā. EK kopā ar Kanādas Starptautiskās attīstības aģentūru (*CIDA*) gatavo programmu tiesu sistēmas nostiprināšanai, tomēr arī citi līdzekļu devēji, ieskaitot ES dalībvalstis, darbojas šajā virzienā.

Ir uzsāktas dažas, vēl aizvien neregulāras **bruņotu grupu,** jo sevišķi bijušo militāristu, **atbruņošanas** operācijas, īpaši Kapaitjēnas teritorijā, un tam jāpaātrina tāda drošības līmeņa izveide, kāds nepieciešams vēlēšanu norisei.

Starptautiskais atbalsts Haiti

Pagaidu valdība priecājas par visu lielāko dalībnieku spēcīgo atbalstu Haiti, ieskaitot Amerikas Savienotās Valstis, Franciju, Spāniju un vairākas Latīņamerikas valstis, kā arī starptautiskās organizācijas, tādas kā ANO, Āfrikas valstu organizācija (*OAS*), Pasaules

banka, Starptautiskais valūtas fonds (SVF), *InterAmerican Development* Banka un citas. Attiecības ar Karību jūras kopienu, kas saspīlējās prezidenta Aristrīda demisijas apstākļos, pakāpeniski uzlabojas.

Starptautiskie līdzekļu devēji un pagaidu valdība pieņēma Pagaidu sadarbības sistēmu (PSS), kas tika izmantota kā pamatdokuments 2005. gada jūlija konferencē Vašingtonā. Šajā reizē tika piešķirti 1,2 miljardi ASV dolāru, lielākais atbalsts nāca no ES.

Kajennā 2005. gada martā tika organizēta starptautiska konference par Haiti. Šajā reizē līdzekļu devēji atkārtoti uzsvēra savu tiešo atbalstu, atjaunojot 2004. gadā Vašingtonā sniegto atbalstu un uzņemoties palīdzības izmaksu paātrināšanu, lai paustu solidaritāti ar Haiti un Haiti iedzīvotajiem ļautu saskatīt praktiskas priekšrocības no notiekošā politisko pārmaiņu procesa.

Līdzīgi Kanādas valdība 16.–17. jūnijā Monreālā organizē starptautisku konferenci par Haiti, kurā Haiti atbalstītāji pārrunās jautājumus, kas saistīti ar drošību un stabilitāti, vēlēšanām un palīdzības sniegšanu.

Ekonomikas atjaunošana

Starptautiskais valūtas fonds sniedza pozitīvu novērtējumu par Haiti valdības centieniem atjaunot valsts ekonomiku. Atzīstot, ka atjaunošana ir lēns process, ņemot vērā sarežģītos valsts vispārējos apstākļus, ziņojumā atzīts, ka valdības centieni ir vainagojušies ar inflācijas samazināšanos, valūtas maiņas kursa stabilizēšanos un starptautisko rezervju neto pieaugumu. SVF dienestu uzraudzītajā programmā (*SMP – Staff Monitored Programme*) gūtie rezultāti (2004. gada aprīlis – septembris) bija apmierinoši, visi kvantitatīvie mērķi tika lielā mērā izpildīti, un strukturālajos pasākumos[1] gūti ievērojami panākumi. Tam sekoja *EPCA*- (*Emergency post conflict assistance*) no 2004. gada oktobra līdz 2005. gada septembrim. Vairākums kvantitatīvo mērķu atkal tika izpildīti un strukturālie pasākumi ieviesti. Haiti nokārtoja saistības ar Pasaules banku, kas PB ļāva apstiprināt ātrās izmaksāšanas korekcijas operāciju. Tomēr ieņēmumu nepietiekamība un novēlošanās līdzekļu devēju finansētajā rīcībā pieprasīja budžeta pārskatīšanu un stingri aicināja noteikt jaunas izdevumu prioritātes, lai nodrošinātu maksimālu atbalstu ekonomikas atjaunošanai. Saskaņā ar ziņojuma IV pantu SVF 2005./2006. gadā paredz reālu IKP pieaugumu par 3 procentiem un 10 procentu inflāciju. Pēc tam uzdevums būs atbalstīt 4 procentu pieaugumu un sekmēt valdības ienākumus, kas nepieciešami būtiskas sociālo pakalpojumu un valsts sektora institucionālo spēju uzlabošanas finansēšanai. „Izšķirīgie priekšnosacījumi ir veiksmīgas vēlēšanas, valsts izlīgšana un pastāvīgs līdzekļu devēju atbalsts”.[1]

Komisijas ieteikums

Komisija ir izskatījusi politisko un cilvēktiesību situāciju, kas vēl nav optimāla, bet lēnām kļūst labāka. Ņemot vērā centienus, kas veikti, lai pildītu vēlēšanu grafika saistības; valdības gūtos labos rezultātus ekonomikas atjaunošanas procesā, kas ir izšķirīga cīņā ar nabadzību, kura rada neapmierinātību, vardarbību un nedrošību; starptautiskās kopienas plaši paustu atbalstu Haiti tautai un pagaidu valdībai; nepieciešamo nozīmīgo sagatavošanās laiku, kas nepieciešams attīstības palīdzības programmu skaidrai noteikšanai un reālajām izmaksām;

[1] VF Personāla 2005. gada ziņojuma IV pants Konsultācijas.

Komisija iesaka, lai tiktu atcelti atlikušie 96. panta pasākumi saistībā ar 9. EAF 72 miljonu euro atbrīvošanu.

Komisija iesaka, lai Haiti premjerministram adresētajā vēstulē, kurā paziņo par pasākumu atcelšanu, uzsvērtu nozīmību, kādu ES velta demokrātijai, tiesiskumam, labai pārvaldībai un cilvēktiesībām, un ka tā iedrošina Haiti valdību turpināt centienus saistību pildīšanā, ko tā ir uzņēmusies pret ES un Haiti tautu.

Eiropas Savienība turpinās ciešo sadarbību ar Haiti, lai saistībā ar Kotonū Nolīgumu veicinātu attīstību, izmantojot pastāvīgu un pastiprinātu politisko dialogu ar pagaidu valdību un jauno valdību, kuru ievēlēs nākamajās vēlēšanās.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

ar kuru groza Lēmumu 2001/131/EK, ar ko pabeidz apspriešanās procedūru ar Haiti saskaņā ar ĀKK un EK partnerattiecību nolīguma 96. pantu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā ĀKK un EK partnerattiecību nolīgumu[2], kas stājās spēkā 2003. gada 1. aprīlī, un jo īpaši tā 96. pantu,

ņemot vērā iekšējo vienošanos starp dalībvalstu valdību pārstāvjiem, kas tikās Padomē, par veicamajiem pasākumiem un ievērojamajām procedūrām ĀKK un EK partnerattiecību nolīguma[3] īstenošanai un jo īpaši tā 3. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,[4]

tā kā:

(1) Pamatojoties uz Lēmumu 2001/131/EK[5], finansiālais atbalsts, kas piešķirts Haiti, ir daļēji apturēts, ievērojot „attiecīgos pasākumus", kuri definēti ĀKK un EK partnerattiecību nolīguma 96. panta 2. punkta c) apakšpunktā.

(2) Lēmuma 2004/681/EK darbības termiņš beidzas 2005. gada 31. decembrī, un tajā paredzēts pēc sešiem mēnešiem pārskatīt pasākumus.

(3) Darba grupa, kuru izveidoja Eiropas Savienības prezidentūra Haiti, Eiropas Komisija un dalībvalstu pārstāvji Haiti, 2005. gada martā izstrādāja novērtējuma ziņojumu par progresu attiecībā uz īpašajām Haiti valdības saistībām pielāgoties Kotonū nolīguma 9. panta pamatelementiem, īpaši cilvēktiesību, demokrātijas principu un tiesiskuma jomā, lai valsts atgrieztos pie konstitucionāla un demokrātiska režīma bez ierobežojumiem.

(4) Haiti pašreizējā situācija sagādā īpašas rūpes drošības, cilvēktiesību ievērošanas un nabadzības jomā. Šī situācija tika apstiprināta ar ANO Drošības padomes misijas 2005. gada aprīļa ziņojumu. Tomēr starptautiskā sabiedrība vairākkārtīgi ir apstiprinājusi apņemšanos atbalstīt pagaidu valdību un Haiti tautu to centienos ieviest demokrātiju un ekonomikas un sociālo attīstību.

---

2 OV L 317, 15.12.2002., 3. lpp.
3 OV L 317, 15.12.2000., 376. lpp.
4 OV C […] […], […] lpp.
5 OV L 48, 17.2.2001., 31. lpp. Lēmumā jaunākie grozījumi izdarīti ar Lēmumu 2004/681/EK (OV L 311, 8.10.2004., 30. lpp.).

(5) Pagaidu valdība ir pelnījusi Eiropas Savienības uzticību, lai nodrošinātu politisko pāreju, jo īpaši ar brīvu un taisnīgu vēlēšanu organizēšanu, pilnībā ievērojot izziņoto vēlēšanu grafiku,

IR NOLĒMUSI ŠĀDI.

1. pants

Lēmumu 2001/131/EK atceļ.

Pielikumu aizstāj ar šā lēmuma pielikuma tekstu.

2. pants

Šo lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

3. pants

Eiropas Parlamentu pilnībā un nekavējoties informē par šo lēmumu.

Briselē, […]

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs

PIELIKUMS

Vēstule, kas adresējama Haiti pagaidu valdībai

Godātais kungs!

Eiropas Savienība uzskata, ka Kotonū Nolīguma 9. panta noteikumi ir ļoti nozīmīgi. ĀKK un EK partnerattiecības ir dibinātas, ievērojot cilvēktiesības, demokrātijas principus un tiesiskumu, tie ir iepriekšminētā nolīguma galvenie elementi un veido mūsu attiecību pamatu.

Šai ziņā Eiropas Savienība ir cieši sekojusi pārejas posmam Haiti, kas sākās ar Jūsu vadītās jaunās Haiti pagaidu valdības iecelšanu, kas deva zvērestu 2004. gada 17. martā pēc plašām apspriedēm saskaņā ar Karību jūras kopienu/*OAS* plānu.

Briselē 2004. gada 12. maijā notika Jūsu un Eiropas Kopienas sarunas, kuru mērķis bija izskatīt pagaidu valdības politisko programmu attiecībā uz demokrātijas un konstitucionālās varas atjaunošanu. Eiropas Savienība ņēma vērā Jūsu apņemšanos veikt pasākumus attiecībā uz cilvēktiesību situācijas uzlabojumiem, demokrātijas principu iedibināšanu, tostarp brīvu un taisnīgu vēlēšanu norisi, tiesiskumu un labu pārvaldību, kā tas ir izklāstīts jūsu 2004. gada 25. maija vēstulē Eiropas Komisijai. Šīs vienmēr saistošās saistības ar laiku panāks lielāku politisko stabilitāti Haiti.

Eiropas Savienība ir cieši sekojusi Haiti attīstībai visās jomās un ir daudz palīdzējusi starptautiskās sabiedrības centienos palīdzēt valstij tās tālejošajā un grūtajā ceļā uz demokrātisku pārvaldību. Mēs esam cieši pārliecināti, ka Haiti tauta ir pelnījusi labāku dzīvi drošā un stabilā Haiti, kura pilnībā tiek ievēroti demokrātijas principi, cilvēktiesības, tiesiskums un laba pārvaldība.

Kā Jums zināms, Eiropas Savienībai bija noteicošā loma Pagaidu sadarbības sistēmas izveidē un pieņemšanā un tā bija lielākais līdzekļu devējs, kas veica ieguldījumu Haiti attīstībā 2004. gada Vašingtonas konferencē. Kopš tā laika ir gūtas lielas sekmes un finanšu plūsmas pakāpeniski sasniedz vēlamo līmeni līdz ar valsts spējas palielināšanos absorbēt finansiālo un tehnisko palīdzību.

Eiropas Savienība ir cieši sadarbojusies ar visiem lielākajiem starptautiskajiem dalībniekiem un ir izteikusi pilnīgu atbalstu ANO misijai Haiti *MINUSTAH* un tās ievērojamiem centieniem palīdzēt valdībai un Haiti Valsts policijai ieviest drošību un stabilitāti, kuras valstij ir nepieciešamas, lai tā varētu virzīties uz vēlēšanām 2005. gada rudenī un lai veiksmīgi īstenotu ilgtspējīgas attīstības programmas.

Eiropas Savienība, izmantojot savus resursus un ar Drošības padomes ziņojumu par Haiti, novērtēja gūtās sekmes politikas un ekonomikas jomā un nolēma, ka ar Lēmumu xxx pieņemtie pasākumi jāatceļ. Šie pasākumi paredzēja, ka Haiti 9. EAF Nacionālā Indikatīvā programma tiks parakstīta pēc vēlēšanām ar jauno demokrātiski ievēlēto valdību. Pašlaik 9. EAF programmu izstrāde notiek Jūsu valdības vadībā un NIP tiks parakstīta, līdzko šī izstrāde tiks pabeigta. Ir svarīgi, lai šis process norisinātos strauji, tā ka saistītie pasākumi Haiti tautas atbalstam tiktu ieviesti ātri.

Lai sadarbība būtu veiksmīga, jānodrošina pastiprināta atbalsta izmantošanas spēja, kuras pašlaik trūkst, un tas jāpanāk, veicot labas pārvaldības un atbalsta apsaimniekošanas spējas attīstības pasākumus. Izpildes kārtību pielāgos valsts spējai adekvāti pārvaldīt valsts finanses.

Eiropas Savienība cieši sekos turpmākajai demokratizācijas procesa attīstībai jo īpaši saistībā ar pagaidu valdības saistību izpildi cilvēktiesību, valsts dialoga, demokrātijas principu, ekonomikas vadības jomā un veiktajiem pasākumiem pašvaldību, valsts un prezidenta vēlēšanu gatavošanā. Mēs atzinīgi vērtējam vēlēšanu plānojuma izziņošanu, saskaņā ar kuru pašvaldību vēlēšanas notiks 2005. gada oktobrī, valsts vēlēšanas un prezidenta vēlēšanas divās kārtās 2005. gada novembrī un decembrī, lai jaunā valdība varētu uzsākt darbu 2006. gada februārī. Eiropas Savienība ir pārliecināta, ka nekas nedrīkstētu aizkavēt šo izšķirīgo plānojumu, un tā sniedz atbalstu vēlēšanu procesam 18 miljonu euro apmērā. Piedevām Eiropas Savienība apsver iespēju nosūtīt vēlēšanu novērošanas misiju.

Eiropas Savienība turpinās ciešo sadarbību ar Haiti, lai saistībā ar Kotonū Nolīgumu veicinātu attīstību, izmantojot pastāvīgu un pastiprinātu politisko dialogu ar pagaidu valdību un jauno valdību, kuru ievēlēs nākamajās vēlēšanās.

Ar visdziļākajiem cieņas apliecinājumiem,

Briselē,

Komisijas vārdā −

Padomes vārdā −

priekšsēdētājs